

برنامه جامع مدیریت بهداشت، ایمنی، محیط زیست و انرژی

Health, Safety, Environment and Energy (HSEE) Master Plan

شماره: ۱۰۰۸

عنوان: برنامه جامع مدیریت بهداشت، ایمنی، محیط زیست و انرژی	شماره دستور العمل: ۱۰۰۸
واحد مسئول: دفتر امور بهداشت، ایمنی، محیط زیست و انرژی شماره تماس: ۸۸۸۹۷۶۱۳	واحد همکار: کلیه واحدهای حوزه ستادی
تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۱۰/۲۰	تصویب کننده: مقام عالی وزارت
حوزه کاربرد: بهداشت، ایمنی، محیط زیست و انرژی	پیوست: دارد
مدت اعتبار دستور العمل: ۳ سال	تاریخ تجدید نظر:

عنوان	فهرست	صفحه
۱- مقدمه		۴
۲- تعاریف و اصطلاحات		۴
۳- هدف از تدوین برنامه		۵
۳-۱- هدف کلی		۵
۳-۲- اهداف خرد		۵
۴- اسناد راهبردی و بالادستی		۶
۵- دامنه شمول		۶
۶- موقعیت جغرافیایی و محدوده فعالیتهای HSEE ستاد، سازمان‌های تابعه و وابسته		۶
۷- ساختار تشکیلاتی، شیوه انتصابات و ارتباطات		۷
نحوه ارتباط سازمان‌های تابعه و وابسته در "برنامه جامع مدیریت HSEE"		۸
۸- وظایف و مسئولیتها		۹
۸-۱- وظایف امور HSEE در ستاد، سازمان‌های تابعه و وابسته		۹
۸-۲- تدوین شناسنامه HSEE		۱۱
۸-۳- ارزیابی، پایش عملکرد، نظارت بر حسن اجرای برنامه HSEE واحدهای صنعتی و معدنی		۱۱
۸-۴- وظایف امور HSEE پیمانکاران		۱۱
۸-۵- گزارش دهی		۱۱
۹- اقدامات انضباطی		۱۲
۱۰- دستور العمل ها		۱۲
۱۱- پیوست		۱۳

۱- مقدمه

در راستای ضرورت یکپارچگی در اقدامات و به منظور پرهیز از هرگونه پراکنده کاری و با توجه به لزوم پیشگیری از بروز ضایعات و تلفات در مبدأ و گام نهادن در جهت ارتقاء بهره‌وری مدیریت صنعت، معدن و تجارت در سطح کشور و تسری رویکرد مدیریت نوین و تحول در نظام سلامت کارکنان با دیدگاه فرآیند گرا برنامه جامع مدیریت HSEE تدوین می‌گردد. با توجه به محوریت انسان در مقوله توسعه پایدار و همچنین نیاز به تدوین الزامات، استانداردها، دستورالعمل‌ها و ضوابط حوزه HSEE در فعالیت‌های امکان‌سنجی، برنامه‌ریزی و اجرای هر طرح یا پروژه، بهره‌گیری از مزایای الزامات هر یک از مباحث مذکور در قالب یک سیستم منسجم بدیهی و البته معیار عملکرد صحیح و تعالی سازمان می‌باشد. ایجاد بستر قانونی لازم جهت استقرار رویکرد سیستم مدیریت HSEE و رفع خلأهای موجود و نیز ایجاد هماهنگی در سیاست‌های کلیه قسمت‌های وزارت، سازمان‌هایی استانی و تابعه و همچنین دیگر مجموعه‌های وابسته لزوم وجود یک برنامه جامع به‌عنوان زبان مشترک HSEE به‌منظور آشنایی با نحوه ارتباطات درون و برون سازمانی و الزام در عملکرد مناسب برنامه‌های درون و برون سازمانی و هم‌محور نمودن طرح‌های استراتژیک سازمان‌ها با مأموریت متفاوت ولی خط‌مشی واحد، ضروری به نظر می‌رسد.

۲- تعاریف و اصطلاحات

وزارت: وزارت صنعت، معدن و تجارت

دفتر امور HSEE: دفتر امور بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی وزارت صنعت، معدن و تجارت

امور HSEE: تشکیلات مرتبط امور بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی در سازمان‌های تابعه و وابسته و بخش صنعت، معدن و تجارت

بخش صنعت، معدن و تجارت: تمامی واحدهای که در امور مرتبط با صنایع (اعم از کوچک، متوسط و بزرگ)، تولیدکنندگان، معدن کاران، اصناف، اتحادیه‌ها و واحدهای صنفی، تجار، واردکنندگان با مجوز وزارت صنعت، معدن و تجارت و در راستای وظایف وزارتخانه مذکور مشغول به فعالیت می‌باشند.

ستاد: کلیه واحدهای ستادی وزارت صنعت، معدن و تجارت شامل مجموعه معاونت‌ها، مراکز، دفاتر و ادارات کل مستقل

سازمان تابعه: کلیه سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها

سازمان وابسته: کلیه سازمان‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات، صندوق‌ها و دستگاه‌های وابسته که به‌موجب قانون یا بر اساس اساسنامه مصوب زیرمجموعه وزارت صنعت، معدن و تجارت محسوب می‌گردند.

تذکر: سازمان صنعت، معدن و تجارت جنوب استان کرمان نیز در گروه تابعه قرار می‌گیرد.

برنامه جامع مدیریت بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی HSEE: راهنمای جامعی است که در آن نحوه همکاری، وظایف و مسئولیت‌های سازمان‌های تابعه و وابسته در جهت هم‌افزایی و کاهش مخاطرات موجود در واحدهای صنعتی و معدنی جهت نیل به اهداف عالی وزارت تدوین شده است.

شناسنامه HSEE سازمان: سندی است که دربرگیرنده کلیه اطلاعات کیفی و کمی وضعیت شاخص‌ها در چهار حوزه بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی برای سازمان‌های تابعه یا وابسته به وزارت می‌باشد.

شرایط احراز: شرایط علمی- تجربی لازم برای هر فرد جهت تصدی‌گری پست موردنظر بر اساس ضوابط تشکیلاتی ابلاغی وزارت

شورای عالی HSEE: عالی‌ترین مرجع سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، نظارت و ارزیابی فعالیت‌های مرتبط با روند اجرایی سیستم مدیریت HSEE در وزارت می‌باشد که اعضا و ساختار آن منطبق با اساسنامه ابلاغ خواهد شد.

کمیته‌های تخصصی HSEE: این کمیته‌ها بر طبق اساسنامه مصوب ابلاغی در هر یک از حوزه‌های چهارگانه بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی تشکیل می‌شوند و برحسب تعداد موضوعات تحت پوشش، هرکدام می‌توانند تا چندین زیر کمیته^۱ داشته باشند.

پیمانکار: شخص حقیقی یا حقوقی است که یک‌طرف امضاء کننده پیمان است (طرف دیگر پیمان، کارفرما است) و اجرای موضوع پیمان را بر اساس اسناد و مدارک پیمان، به عهده گرفته است. نمایندگان و جانشین‌های قانونی پیمانکار، در حکم پیمانکار می‌باشند.

شاخص‌های عملکردی کلیدی^۲ (KPI): به‌عنوان یکی از ابزارهای ارزیابی و آنالیز عملکرد سیستم با توجه به فرآیند، ساختار و نحوه استقرار در هر یک از حوزه‌های چهارگانه بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی تعریف می‌گردند.

۳- هدف از تدوین برنامه

۳-۱- هدف کلی

هدف این برنامه ایجاد هماهنگی، هم‌افزایی و رویکرد سیستماتیک در اجرا و نظارت بر برنامه‌های امور بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های تابعه و وابسته در راستای بهبود و ارتقای وضع موجود می‌باشد.

۳-۲- اهداف خرد

- ✓ تعهد و الزام عملی و عینی به خط‌مشی HSEE در سازمان‌های تابعه و وابسته به وزارت
- ✓ رعایت اصل همگرایی مبتنی بر هم‌افزایی پتانسیل‌های بالقوه در حوزه HSEE وزارت
- ✓ ایجاد بستر مناسب جهت استقرار نظام جامع مدیریت بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی
- ✓ ارتقاء کمی و کیفی شاخص‌های عملکردی HSEE در بخش صنعت، معدن و تجارت.
- ✓ تسریع در الزامات HSEE در فرآیندهای تولید با رویکرد ارتقاء بهره‌وری

^۱ - Subcommittee

^۲ - Key Performance Indicator (KPI)

✓ استقرار شبکه نرم‌افزاری یکپارچه HSEE در سطوح سازمان‌های تابعه و وابسته به منظور تسریع در سازمان‌دهی، گزارش‌گیری از عملکرد دوره‌ای و منظم

✓ حمایت از اجرای الزامات قانونی در جهت تسهیل و حمایت از فرآیندهای HSEE

✓ ایجاد تعامل مستمر بین دفاتر و گروه‌های امور HSEE وزارت، سازمان‌های تابعه و وابسته به وزارت

✓ الگوبرداری^۳ از سازمان‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات با فعالیت و مأموریت مشابه

۴- استناد راهبردی و بالادستی

- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (اصل ۲۹ و اصل ۵۰ قانون اساسی)
- سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ (سند ملی محیط‌زیست جمهوری اسلامی ایران - بند ۴ سند چشم‌انداز ۱۴۰۴)
- سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری "مدظله‌العالی" (بند ۱۹ سیاست‌های کلی نظام - بند های ۱، ۲، ۳، ۴ و ۶ سیاست‌های کلی سلامت)
- برنامه‌های ۵ ساله توسعه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور (مواد ۱۰۹ و مواد ۱۹۲ - ۱۹۳)
- مجموعه قوانین و مقررات ملی در حوزه‌های بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی (فصل چهارم قانون کار، مجموعه قانون معدن، آیین‌نامه ایمنی در معادن، آیین‌نامه‌های حفاظت و بهداشت کار، مجموع مقررات و آیین‌نامه‌های بهداشت کار، مجموعه قوانین و مقررات حفاظت محیط‌زیست ایران، قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی و استانداردهای مرتبط چهار حوزه)
- تفاهم‌نامه‌ها و پروتکل‌های مصوب ملی و بین‌المللی
- مصوبات شورای عالی HSEE

۵-دامنه شمول

دامنه شمول این برنامه در سطح ستاد، سازمان‌های تابعه، وابسته و بخش صنعت، معدن و تجارت با توجه به مسئولیت‌ها و اختیارات تعریف شده لازم‌الاجرا می‌باشد.

۶- موقعیت جغرافیایی و محدوده فعالیت‌های HSEE ستاد، سازمان‌های تابعه و وابسته

- محدوده فعالیت HSEE سازمان‌های تابعه، کلیه واحدهای صنعتی و معدنی دارای مجوز از سازمان صنعت، معدن و تجارت استان‌ها تحت پوشش محدوده جغرافیایی سازمان تابعه می‌باشد.
- محدوده فعالیت امور HSEE سازمان‌های وابسته، کلیه واحدهای صنعتی و معدنی و تجاری تحت پوشش در سطح کشور می‌باشند، اما وظیفه نظارت و همکاری از سازمان‌های تابعه ساقط نمی‌گردد.
- در معادن و صنایعی که زیر نظر سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و یا صنایعی که زیر نظر سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) فعالیت می‌نمایند، سازمان متبوع موظف به پاسخ‌گویی مسائل مرتبط با HSEE می‌باشد، اما وظیفه نظارت و همکاری از سازمان‌های تابعه ساقط نمی‌گردد.

³ - Benchmarking of Fact & Fig

- مسئولیت کلیه امور مرتبط با HSEE در شرکت شهرک‌های صنعتی استانی (ستاد شهرک، واحدهای صنعتی واقع در شهرک، شرکت خدماتی و محوطه شهرک) و نواحی صنعتی بر عهده سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران می‌باشد، اما وظیفه نظارت و همکاری از سازمان‌های تابعه ساقط نمی‌گردد.
 - تبصره ۱: در مواقع بحران و اضطرار^۴ این برنامه از ساختار و قوانین استانی (استانداری‌ها) پیروی خواهد کرد.
 - تبصره ۲: برنامه زمانی اجرای این طرح در سطح اتحادیه‌ها و اصناف متعاقباً ابلاغ خواهد شد.
- ۷- ساختار تشکیلاتی، شیوه انتصابات و ارتباطات
- مسئول امور HSEE سازمان‌های وابسته، توسط بالاترین مقام آن سازمان با لحاظ توان حرفه‌ای و شرایط احراز پیشنهاد و پس از تایید دفتر HSEE وزارت طی حکمی از سوی آن مقام منصوب می‌شود.
 - مسئول امور HSEE در سازمان‌های تابعه، توسط بالاترین مقام آن سازمان با لحاظ توان حرفه‌ای و شرایط احراز پیشنهاد و پس از تایید دفتر HSEE وزارت طی حکمی از سوی آن مقام منصوب می‌شود.
 - مسئول امور HSEE سازمان‌های تابعه و وابسته تحت نظر مستقیم بالاترین مقام مربوطه بوده و مسئولیت هماهنگی و نظارت بر اجرای کلیه قوانین و دستورالعمل‌های HSEE در حوزه مسئولیت آن سازمان مربوطه را دارا می‌باشد.

^۴ - Crisis, Disaster, Emergency

۸- وظایف و مسئولیت‌ها

۸-۱- وظایف امور HSEE در ستاد، سازمان‌های تابعه و وابسته

- مسئولیت امور اجرایی فعالیت‌ها و شاخص‌های HSEE در ستاد بر عهده کلیه معاونت‌های حوزه ستادی می‌باشد که از طرف دفتر HSEE وزارت ابلاغ می‌گردد.
- مسئولیت نظارت پایش و کنترل بر حسن اجرای کلیه امور اجرایی در ستاد، سازمان‌های تابعه و وابسته بر عهده دفتر HSEE وزارت می‌باشد.
- سازمان‌های تابعه و وابسته و شرکت‌های تحت پوشش موظف‌اند، فعالیت‌های ستادی و اجرایی امور HSEE خود را منطبق با خط‌مشی و برنامه‌های راهبردی دفتر HSEE وزارت انجام دهند.
- ستاد، سازمان‌های تابعه و وابسته و شرکت‌های تحت پوشش موظف به رعایت و اجرای مصوبات، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ملی مرتبط با حوزه‌های بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی در سازمان‌های مربوطه می‌باشند.
- سازمان‌های تابعه و وابسته موظف‌اند کمیته‌های تخصصی HSEE مربوطه را زیر نظر بالاترین مقام سازمان تشکیل دهند. ساختار، شرح وظایف و مأموریت کمیته‌های تخصصی HSEE سازمان‌های تابعه و وابسته، در قالب دستورالعمل تشکیل کمیته‌های تخصصی از طرف دفتر HSEE ابلاغ می‌شود.
- سازمان‌های تابعه و وابسته موظف‌اند، با همکاری امور HSEE بر اساس سیاست‌های ابلاغ‌شده وزارت، نسبت به ایجاد، توسعه و استقرار نظام مدیریت HSEE، تهیه و تدوین برنامه عملیاتی سالانه در حیطه نظارتی خود اقدام نمایند.
- سازمان‌های تابعه و وابسته موظف‌اند، با همکاری امور HSEE بر اساس سیاست‌های ابلاغ‌شده وزارت، نسبت به شناسایی کانون‌های خطر در واحدهای صنعتی و معدنی تحت پوشش اقدام نموده و جهت رفع مخاطرات برنامه اجرایی تدوین و اجرا نمایند.
- مسئولیت کلیه امور مرتبط با HSEE واحدهای صنعتی و معدنی دارای مجوز از سازمان صنعت، معدن و تجارت استان‌ها به‌استثنای واحدهای تحت پوشش سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو)، با سازمان‌های تابعه می‌باشد.
- سازمان‌های تابعه برحسب مورد موظف به همکاری و مشارکت در برنامه‌های بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی استانی مرتبط با واحدهای صنعتی و معدنی تحت پوشش می‌باشند (همانند بحران، وقایع و رخداد‌های بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی).
- امور HSEE سازمان‌های تابعه و وابسته موظف‌اند، حسب مورد پیش‌نویس طرح‌ها، راهنماها، روش‌های اجرایی و دستورالعمل‌های را در راستای خط‌مشی HSEE تهیه و پس از هماهنگی دفتر امور HSEE وزارت و تأیید بالاترین مقام سازمان مربوطه، اجرا نمایند.

- امور HSEE سازمان‌های تابعه و وابسته، موظف به تشکیل نشست‌های تخصصی در راستای بررسی موضوعات تخصصی HSEE در صورت رخداد وقایع و حوادث و بررسی آن‌ها به منظور شناسایی علل اصلی بروز حادثه و پیشگیری از اتفاقات مشابه در سطح استان می‌باشند. (دستورالعمل گزارش دهی حوادث)
- به منظور ارتقاء فرهنگ HSEE، سازمان‌های تابعه و وابسته موظف‌اند نسبت به اطلاع‌رسانی لازم در خصوص مسائل مرتبط با بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی مطابق دستورالعمل مربوطه اقدام نمایند.
- امور HSEE سازمان‌های تابعه و وابسته موظف به ثبت و نگهداری کلیه سوابق مرتبط با HSEE واحدهای صنعتی و معدنی تحت پوشش می‌باشند.
- امور HSEE سازمان‌های تابعه و وابسته موظف‌اند برحسب نیاز اقدام به بازرسی یا ممیزی واحدهای صنعتی و معدنی نمایند.
- واحدهای ستادی وزارت جهت شناسایی و مدیریت ریسک‌های شغلی، زیست‌محیطی، ایمنی فرآیند و مدیریت انرژی منطبق با برنامه جامع مدیریت HSEE همکاری و اقدام نماید.
- واحد حراست سازمان‌های تابعه و وابسته موظف به انجام اقدامات لازم جهت صدور کارت کارشناسان و بازرسین ویژه HSEE حسب دستور بالاترین مقام سازمان می‌باشند.

تبصره: شرح وظایف امور HSEE سازمان‌های تابعه و وابسته که در پیوست این برنامه آمده است، توسط دفتر HSEE وزارت تدوین و از طریق مرکز نوسازی و تحول اداری به کلیه سازمان‌های متبوع ابلاغ می‌گردد.

۸-۲- تدوین شناسنامه HSEE

سازمان‌های تابعه و وابسته موظف‌اند از طریق امور HSEE، در تدوین، بازنگری و تکمیل شناسنامه HSEE سازمان‌های مربوطه اقدام و در چارچوب گزارش‌های منظم نسبت به موضوعات مطروحه اقدام نمایند.

۸-۳- ارزیابی، پایش عملکرد، نظارت بر حسن اجرای برنامه HSEE واحدهای صنعتی و معدنی

• سازمان‌های تابعه و وابسته در راستای پیشرفت برنامه‌ها و تحقق اهداف مرتبط با بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی واحدهای صنعتی و معدنی، وظیفه اجرای ارزیابی و پایش‌های مستمر و دوره‌ای را مطابق دستورالعمل مربوطه بر عهده‌دارند.

• سازمان‌های تابعه و وابسته موظف‌اند به‌منظور نظارت بر واحدهای صنعتی و معدنی تحت پوشش، شیوه‌نامه نظارت بر حسن اجرای برنامه‌ها در هر یک از حوزه‌های چهارگانه بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی مطابق با سیاست‌های کل دفتر امور HSEE وزارت تهیه و مطابق برنامه زمانی تعریف‌شده به آن عمل نمایند.

• امور HSEE سازمان‌های تابعه و وابسته موظف‌اند نسبت به تعریف شاخص‌های موردنیاز حوزه‌های چهارگانه بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی باهدف ارزیابی و آنالیز عملکرد واحدهای تحت پوشش خود اقدام نمایند.

• امور HSEE سازمان‌های تابعه و وابسته موظف‌اند به‌منظور نظارت بر عملکرد سیستم مدیریت HSEE گزارش عملکرد واحدهای صنعتی و معدنی خود را بر اساس شاخص‌ها ابلاغی به دفتر HSEE وزارت مطابق برنامه زمانی دستورالعمل ارائه نمایند.

۸-۴- وظایف امور HSEE پیمانکاران

• کارفرمایان موظف‌اند در مناقصات انتخاب پیمانکار ملاحظات بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی را در شرایط احراز مدنظر قرار دهند و در قرارداد آن‌ها کلیه الزامات HSEE و ضمانت‌های اجرایی را مطابق دستورالعمل مربوطه لحاظ نمایند.

• پیمانکاران و شرکت‌های طرف قرارداد قبل از عقد قرارداد موظف‌اند طرح بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی (طرح) HSEE خود را مطابق دستورالعمل تهیه و تحویل نمایند. لازم به ذکر است طرح HSEE همراه با الزامات HSEE مصوب وزارت جز لاینفک قرارداد پیمانکار می‌باشد.

۸-۵- گزارش دهی

ستاد، سازمان‌های تابعه و وابسته وزارت و بخش صنعت، معدن و تجارت موظف به ارائه اطلاعات مدون در قالب گزارش‌هایی منطبق با دستورالعمل مربوطه می‌باشد.

⁵ - HSEE Plan

۹- اقدامات انضباطی

در صورتی که در هر یک از حوزه‌های چهارگانه سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی تخلفاتی در بخش‌های مختلف کارفرما، پیمانکار و واحدهای صنعتی و معدنی صورت پذیرد، مطابق قوانین، مقررات، مصوبات و دستورالعمل‌ها و مراجع قانونی ذیصلاح عمل خواهد شد.

۱۰- دستورالعمل‌ها

- تهیه، تدوین و ابلاغ دستورالعمل‌های لازم بر اساس برنامه ستادی-عملیاتی و نقشه راه HSEE وزارت^۶، با پشتیبانی و حمایت دفتر HSEE انجام می‌پذیرد.
- دستورالعمل‌هایی که به‌طور ویژه در فرآیندهای صنعتی و معدنی مورد استفاده قرار می‌گیرد و در لیست برنامه‌های سالیانه دفتر HSEE وزارت نباشد، با مشارکت و نظارت امور HSEE سازمان‌های تابعه و وابسته با نظارت و تأیید دفتر HSEE ستاد وزارت تهیه می‌شوند.
- بازنگری، به‌روزرسانی، ارتقاء کمی و کیفی دستورالعمل‌های عمومی و تخصصی زیر نظر شورای عالی HSEE و با همکاری کمیته‌های تخصصی استانی و تابعه هر ۳ سال یک‌بار انجام خواهد شد.
- دستورالعمل‌ها به دو گروه کلی تقسیم‌بندی می‌شوند:

۱۰-۱- دستورالعمل‌ها عمومی

دستورالعمل‌های عمومی بین حوزه‌های چهارگانه بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی مشترک می‌باشد که عبارت‌اند از دستورالعمل‌های:

- ۱-۱-۱۰ ارسال گزارش حوادث بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی
- ۲-۱-۱۰ بهداشت، ایمنی، محیط‌زیست و انرژی پیمانکاران
- ۳-۱-۱۰ تشکیل کمیته‌های تخصصی HSEE سازمان‌های تابعه و وابسته
- ۴-۱-۱۰ گزارش دهی
- ۵-۱-۱۰ فرآیند اطلاع‌رسانی مؤثر (قوانین، مصوبات، سیاست‌ها و برنامه‌ها و ...)
- ۶-۱-۱۰ نحوه نظارت، ارزیابی و ممیزی
- ۷-۱-۱۰ پایش عملکرد
- ۸-۱-۱۰ اقدامات انضباطی
- ۹-۱-۱۰ تهیه شناسنامه HSEE
- ۱۰-۱-۱۰ معیارها و شاخص‌های عملکردی مبتنی بر آموزش
- ۱۱-۱-۱۰ مدیریت بحران و پاسخ در شرایط اضطراری (Crisis Management, Emergency Response Plan)

^۶- HSEE Road Map

۱۰-۲- دستورالعمل‌ها تخصصی

این دستورالعمل‌ها در رابطه با هر یک از حوزه‌های تخصصی بهداشت، ایمنی، محیط زیست و انرژی تعریف می‌گردند.

۱۱- پیوست

۱۱-۱- شرح وظایف سازمان‌های تابعه و وابسته در امور HSEE

۱۱-۲- شرایط احراز انتصاب و توان حرفه‌ای سازمان‌های تابعه و وابسته در امور HSEE

آدرس سامانه مورد استفاده:

http://www.mimt.gov.ir/index.php?module=web_directory&wd_id=15724

تصویب کننده

محمدرضا نعمت زاده

وزیر صنعت، معدن و تجارت

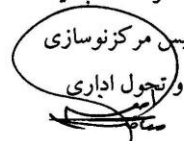
پیشنهاد دهنده

رسول یاراحمدی
مدیر کل دفتر امور بهداشت، ایمنی
محیط زیست و انرژی

اصغر مصاحب نیا

رئیس مرکز نو سازی

و تحول اداری

پیوست ۱: شرح وظایف سازمان‌های تابعه و وابسته در امور HSEE

الف-شرح وظایف سیستم مدیریت یکپارچه HSEE

- ۱- طرح ریزی برنامه های عملیاتی - ستادی HSEE سالانه - سه ساله - پنج ساله با توجه به خط مشی وزارت.
- ۲- بازبینی برنامه های عملیاتی - ستادی HSEE استان و هماهنگی لازم با ستاد HSEE وزارت.
- ۳- اجرای محورهای عملیاتی - ستادی Master Plan HSEE - در سازمان.
- ۴- نظارت بر محورهای چهارگانه HSEE در سطح ستاد سازمان.
- ۵- همکاری در تدوین و ارائه گزارشات دوره ای HSEE منظم به ستاد وزارت.
- ۶- ایجاد فرایند بین بخشی امور HSEE شرکتها و پیمانکاران با HSEE سازمان.
- ۷- بسترسازی همکاری HSEE سازمان با دستگاههای مرتبط در دانشگاه، اداره محیط زیست و اداره کار.
- ۸- نظارت بر تدوین و ارائه Plan HSEE - شرکتها و واحدهای صنعتی - تولیدی جهت ابلاغ توسط بالاترین مقام سازمان.
- ۹- ایجاد هم گرایی لازم بین ساختار و محتوای عملکرد Master Plan وزارت با سازمان.
- ۱۰- پاسخگویی به نیازهای مدیریتی و اجرای سیستم مدیریت HSEE در راستای ارتقاء وضعیت موجود

ب) شرح وظایف بخش بهداشت

- ۱- برنامه ریزی و تدوین برنامه های عملیاتی سالانه، سه ساله و پنج ساله در حوزه بهداشت.
- ۲- برنامه ریزی به منظور جلب مشارکت واحدها در کمیته های تخصصی بهداشت.
- ۳- سیاست گذاری، نیازسنجی و اولویت بندی نیازهای آموزشی حوزه بهداشت در سطح سازمان و واحدهای صنعتی - معدنی تحت پوشش و هدایت و نظارت بر اجرای برنامه های آموزشی حوزه بهداشت.
- ۴- برنامه ریزی به منظور جلب مشارکت واحدهای صنعتی و معدنی در تکمیل شناسنامه های شغلی و تکمیل بانک اطلاعاتی مربوط به شناسنامه مشاغل و واحدهای صنعتی - معدنی در پورتال HSEE وزارت.
- ۵- شناسایی، ارزیابی و اولویت بندی چالش ها بهداشتی در حوزه های مختلف صنعتی، معدنی و تجاری و ارائه راهکارها و پیشنهادات کنترلی.
- ۶- ارزیابی، ممیزی و تعیین میزان بهبود مستمر (C.I) در حوزه های بهداشتی.
- ۷- مشارکت موثر سمینارها، کارگاه ها و نمایشگاه های مرتبط با بهداشت به منظور افزایش بهره وری نیروی انسانی مرتبط.
- ۸- شناسایی، اولویت بندی و معرفی نیازهای تحقیقاتی حوزه بهداشتی و اعمال آن در برنامه عملیاتی سازمان.
- ۹- بهره گیری از متخصصین و کارشناسان دانشگاهی و مراکز تحقیقاتی در برگزاری کمیته های تخصصی ایمنی، برنامه های آموزشی و اقدامات کنترلی و اصلاحی.
- ۱۰- همکاری با سایر گروه های ایمنی، محیط زیست و انرژی جهت پیشبرد اهداف HSEE در سطح سازمان
- ۱۱- نظارت فنی بر اجرای قوانین، مقررات، ضوابط، آیین نامه ها و دستورالعمل های بهداشتی ملی و بین المللی در واحدهای صنعتی، معدنی و تجاری تحت پوشش.

- ۱۲- نظارت بر حسن اجرای دستورالعمل‌ها و الزامات بهداشتی در قراردادهای پیمانکاری واحدهای صنعتی و معدنی تحت پوشش .
- ۱۳- نظارت بر حسن اجرای سایر دستورالعمل‌های دفتر **HSEE** وزارت، ارائه گزارش عملکرد مطابق برنامه زمان‌بندی و انجام سایر امور محوله .
- ۱۴- نظارت بر اجرای دستورالعمل‌های حوزه تغذیه کیفیت و کمیت مواد اولیه و کالری غذاهای سرو شده در سازمان.

ج) شرح وظایف بخش ایمنی

- ۱- برنامه‌ریزی و تدوین برنامه‌های عملیاتی سالانه، سه‌ساله و پنج‌ساله در حوزه ایمنی.
- ۲- برنامه‌ریزی، برگزاری و جلب همکاری واحدها در کمیته‌های تخصصی ایمنی .
- ۳- سیاست‌گذاری، نیازسنجی و اولویت‌بندی نیازهای آموزشی حوزه ایمنی در سطح سازمان و واحدهای صنعتی معدنی تحت پوشش و هدایت و نظارت بر اجرای برنامه‌های آموزشی حوزه ایمنی.
- ۴- شناسایی، اولویت‌بندی و معرفی نیازهای تحقیقاتی حوزه ایمنی و اعمال آن در برنامه عملیاتی.
- ۵- برنامه‌ریزی و تکمیل شناسنامه ایمنی واحدهای تحت پوشش ازجمله بانک اطلاعات ایمنی شهرک‌های صنعتی و به‌روزرسانی آن‌ها .
- ۶- تدوین برنامه جهت بازرسی و ممیزی ایمنی دوره‌ای از واحدهای صنعتی- معدنی تحت پوشش باهدف شناسایی چالش‌های ایمنی، تدوین گزارش و ارائه راه‌حل‌های مناسب جهت حل مشکلات.
- ۷- شناسایی، ارزیابی و اولویت‌بندی چالش‌ها و مسائل ایمنی در حوزه‌های مختلف صنعتی، معدنی و تجاری و ارائه راهکارها و پیشنهادت کنترلی.
- ۸- تکمیل فرم‌های سه‌گانه حوادث بر اساس دستورالعمل و ارسال آن در محدوده زمانی تعریف‌شده.
- ۹- گردآوری و تدوین موضوعات مرتبط با حوزه ایمنی در بخش‌های صنعت، معدن و تجارت و مشارکت موثر و فعال در سمینارها، کارگاه‌ها و نمایشگاه‌های مرتبط با حوزه ایمنی.
- ۱۰- ارسال دستورالعمل گزارش حوادث به کلیه واحدهای تحت پوشش و آموزش واحدها در خصوص نحوه تکمیل و ارسال فرم‌ها.
- ۱۱- تجزیه و تحلیل حوادث و تدوین فرم‌های درس‌آموزی از حوادث باهدف ارائه راهکارهای پیشگیرانه به صنایع مشابه جهت ممانعت از وقوع مجدد حادثه.
- ۱۲- استقرار و نظارت بر حسن اجرای دستورالعمل واکنش در شرایط اضطراری (**ERP**) در ساختمان‌های اداری و واحدهای صنعتی معدنی تحت پوشش.
- ۱۳- نظارت فنی بر اجرای قوانین، مقررات، ضوابط، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ایمنی ملی و بین‌المللی در واحدهای صنعتی، معدنی و تجاری تحت پوشش.
- ۱۴- نظارت بر حسن اجرای دستورالعمل‌ها الزامات ایمنی در قراردادهای پیمانکاری واحدهای صنعتی و معدنی تحت پوشش.
- ۱۵- نظارت بر حسن اجرای سایر دستورالعمل‌های دفتر **HSEE** وزارت، ارائه گزارش عملکرد مطابق برنامه زمان‌بندی و انجام سایر امور محوله .

۱۶- بهره‌گیری از متخصصین و کارشناسان دانشگاهی و مراکز تحقیقاتی در برگزاری کمیته‌های تخصصی ایمنی، برنامه‌های آموزشی و اقدامات کنترلی و اصلاحی.

۱۷- مشارکت فعال در کمیته‌های بحران و بلایای طبیعی استانی باهدف اتخاذ شیوه‌های مناسب و عملی به‌منظور هدایت و حل مشکلات در شرایط اضطراری.

۱۸- همکاری با سایر گروه‌های بهداشت، محیط‌زیست و انرژی جهت پیشبرد اهداف HSEE در سطح سازمان.

د) شرح وظایف بخش محیط زیست

- ۱- تهیه و تدوین سیاست‌ها و خط مشی ابلاغی مرتبط با برنامه های محیط زیست در بخش صنعت ، معدن و تجارت.
- ۲- تهیه و تدوین برنامه های کلان و عملیاتی (یکساله، سه ساله، پنج ساله) و نقشه راه محیط زیست بخش صنعت، معدن و تجارت.
- ۳- تدوین و ارائه شاخص‌های ارزیابی عملکرد محیط زیست.
- ۴- تدوین و پیگیری مصوبات، دستورالعمل‌ها و شیوه نامه های محیط زیست در راستای ضابطه‌مند کردن اصول محیط زیست.
- ۵- ساماندهی و هماهنگی فعالیت‌های شوراها یا کمیته های مربوط به محیط زیست در سطح سازمان.
- ۶- برنامه ریزی شیوه های مناسب و عملی به منظور هدایت و حل مشکلات در مواقع اضطراری.
- ۷- همکاری و هماهنگی کامل با دفتر HSEE وزارت به عنوان بازوی اجرایی در جهت پیشبرد اهداف زیست محیطی بخش.
- ۸- تبادل دقیق و سریع اطلاعات زیست محیطی سازمان به دفتر HSEE وزارت.
- ۹- مشارکت و نظارت فنی در جلسات مرتبط .
- ۱۰- پیگیری اجرای لوایح، پروتکل‌ها، مصوبات و دستور کارهای مرتبط محیط زیستی بر روند امور مرتبط با فعالیت‌های زیست محیطی.
- ۱۱- اجرا و پیگیری آئین‌نامه‌های ابلاغی تشویقی و تنبیهی در زمینه بهره‌وری در بخش محیط زیست.
- ۱۲- ایجاد تعامل و همکاری میان انجمن‌های مردم نهاد محیط زیستی.
- ۱۳- تهیه و تدوین اولویت‌های زیست محیطی بخش صنعت، معدن و تجارت سازمان.
- ۱۴- انجام بازدیدهای محیط زیستی با هدف شناسایی مشکلات و برنامه ریزی واقع گرایانه رفع آنها.
- ۱۵- پیگیری اجرای برنامه های مصوب محیط زیستی در بخش.
- ۱۶- ارائه گزارشات ادواری و تحلیلی در خصوص اقدامات زیست محیطی انجام شده سازمان و واحدهای تحت پوشش به دفتر HSEE وزارت.
- ۱۷- پیگیری و نظارت بر اندازه‌گیری و پایش شاخص‌های محیط زیستی در واحدهای صنعتی، معدنی و تجاری.
- ۱۸- نظارت بر حسن اجرای موازین، استانداردها و ضوابط زیست محیطی و پیگیری اجرای برنامه های مصوب محیط زیست.
- ۱۹- ایجاد ارتباط مستمر با وزارتخانه و واحدهای تحت پوشش به منظور هدایت مناسب برنامه های محیط زیستی محوله و پیگیری امور.
- ۲۰- نظارت و هدایت نحوه ترویج سیستم‌های استاندارد زیست محیطی و کیفیت مرتبط و متناسب.

۲۱- تشکیل کمیته های بازرسی و ممیزی جهت بازدیدهای دوره‌ای و مستمر بمنظور ایجاد هماهنگی متناسب با قوانین و استانداردها.

۲۲- شناسایی مشکلات و معضلات محیط زیستی واحدها و پیگیری رفع مشکلات مزبور .

۲۳- جمع آوری آمار و اطلاعات مربوط به محیط زیست واحدهای تحت پوشش سازمان در قالب شناسنامه محیط زیست جهت ایجاد پایگاه اطلاعاتی محیط زیستی.

۲۴- پیگیری‌های لازم جهت ایجاد همکاری‌های بیشتر با دانشگاههای استان در جهت بهبود عملکرد محیط زیست .

۲۵- برنامه ریزی و برگزاری آموزش‌های زیست محیطی و پیش بینی نیازهای آموزشی محیط زیستی و ارائه آن به صورت برنامه سالیانه آموزشی جهت اجرا.

۲۶- شناسایی و معرفی نیازهای پژوهشی، تحقیقاتی ، تجهیزاتی و اولویت بندی آن‌ها.

۲۷- زمینه سازی و بستر سازی جهت افزایش مشارکت با سازمان‌های غیر دولتی زیست محیطی .

۲۸- ارائه و اجرای طرح های تحقیقاتی در زمینه توسعه فناوری‌های سازگار با محیط‌زیست و توسعه پایدار.

۲۹- گرد آوری و تدوین مطالب مرتبط با محیط زیست بخش صنعت، معدن و تجارت و انتشار آن‌ها به صورت مقالات، کتب یا نشریات یا خبرنامه های ادواری در واحدهای تحت پوشش.

۳۰- مشارکت در سمینارها، کارگاه‌ها و نمایشگاه‌های مرتبط با محیط زیست به منظور افزایش بهره‌وری نیروی انسانی مرتبط.

۵) شرح وظایف بخش انرژی

۱- برنامه‌ریزی و اجرای سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مرتبط با اهداف انرژی وزارت صنعت، معدن و تجارت.

۲- همکاری و هماهنگی در جهت انجام مطالعات ملی انرژی کشور، استفاده بهینه از حامل‌ها، بهینه‌سازی و توسعه سیستم‌های جدید در صنایع مرتبط .

۳- همکاری و هماهنگی با ستاد وزارتخانه در جهت تدوین برنامه جامع انرژی بخش صنعت، معدن و تجارت.

۴- توسعه و اجرای مدل‌های بومی برنامه‌ریزی انرژی با هماهنگی ستاد وزارت صنعت، معدن و تجارت.

۵- هماهنگی و اجرای سیاست‌های توسعه فناوری‌های بهینه‌سازی و صرفه‌جویی در سطح سازمان و واحدهای صنعتی، معدنی و تجاری.

۶- ارائه و اجرای طرح های تحقیقاتی در زمینه توسعه فناوری‌های سازگار با محیط‌زیست برای بهبود بهره‌وری و صرفه‌جویی در جهت تحقق اهداف توسعه پایدار.

۷- اجرای سیاست‌ها و برنامه های ستاد وزارتخانه به منظور توسعه تحقیقات و فناوری و امر پژوهش برای بهبود بهره‌وری.

۸- نیاز سنجی، برنامه‌ریزی و نظارت بر اجرای دوره‌های آموزشی مرتبط با بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تحت پوشش.

۹- هماهنگی در راستای ایجاد سامانه مناسب تبادل اطلاعات و ارتقاء مؤثر سیستم‌های کیفیت و بهره‌وری.

۱۰- ایجاد ارتباط و تبادل اطلاعات با نهادهای مرتبط با بخش انرژی برای ایجاد سامانه قوی اطلاعاتی در جهت پایش‌های موضوعی.

۱۱- هماهنگی و نظارت بر اجرای برنامه های نهادهای تخصصی بهره‌وری در واحدهای صنعتی، معدنی و تجاری تحت پوشش.

- ۱۲- همکاری با ستاد وزارتخانه و مشارکت در تدوین و اجرای برنامه ممیزی عملکرد دفاتر و گروه‌های انرژی سازمانها و واحدهای صنعتی، معدنی و تجاری.
- ۱۳- همکاری و هماهنگی با ستاد وزارتخانه در جهت تدوین دستورالعمل‌ها و راهنماهای ارزیابی عملکرد.
- ۱۴- تهیه گزارشهای دوره‌ای عملکرد انرژی بر اساس دستورالعمل‌ها و راهنماها.
- ۱۵- گردآوری گزارشهای عملکرد انرژی از واحدهای تحت پوشش و تهیه و ارائه گزارش عملکرد انرژی سازمان به ستاد بر اساس دستورالعمل‌های مصوب.
- ۱۶- اجرای و پیگیری آئین‌نامه‌های ابلاغی تشویقی و تنبیهی در زمینه بهره‌وری در بخش انرژی.
- ۱۷- همکاری با مراجع مسئول اجرای قوانین و مقررات مرتبط با عملکرد انرژی در واحدهای تحت پوشش.
- ۱۸- اجرای دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های ستادی مدیریت تأمین و مصرف انرژی در شرایط اضطراری، زمان‌های بحران.
- ۱۹- ارائه برنامه‌ها و راهکارهای مناسب با توجه به تجربیات و دستاوردهای پژوهشی جهت بهینه نمودن جریان‌های انرژی و محصولات در شهرک‌های صنعتی به ستاد وزارتخانه.
- ۲۰- تشکیل کمیته‌های بازرسی و ممیزی از صنایع و معادن با دعوت از کارشناسان مرتبط از دیگر صنایع همسان و برنامه‌ریزی بازدیدهای دوره‌ای و مستمر بمنظور ایجاد همفکری میان کارشناسان و ایجاد ساختارهای درست و منطقی.
- ۲۱- مشارکت در تعریف شاخص‌های ارزیابی عملکرد انرژی برای صنایع تخصصی.
- ۲۲- اعلام نیازهای زیرساختی و شرایط لازم جهت توسعه و به‌کارگیری سیستم‌های انرژیهای نو.
- ۲۳- نظارت بر اولویت‌بندی و اجرای راهکارهای کاهش تلفات و بازیافت انرژی در واحدهای صنعتی، معدنی و تجاری مرتبط.
- ۲۴- همکاری و نظارت بر حسن اجرای مصوبات، لوایح، پروتکل‌ها، مصوبات و دستورکارهای، ضوابط مرتبط با بخش انرژی در سازمان.
- ۲۵- نظارت بر اجرای استانداردها و دستورالعمل‌های بهبود شاخص‌های انرژی در واحدهای موجود و الزام به رعایت در طرح‌های توسعه‌ای و آینده.
- ۲۶- مشارکت در برنامه‌ریزی ممیزی‌های انرژی صنایع و معادن تحت پوشش و نظارت بر اجرای آنها.
- ۲۷- گردآوری و تدوین مطالب مرتبط با مسائل انرژی و بهره‌وری انرژی در بخش‌های مختلف صنعتی، معدنی و انتشار آنها به صورت مقالات، کتب یا نشریات یا خبرنامه‌های ادواری با هماهنگی ستاد وزارتخانه.
- ۲۸- مشارکت موثر در سمینارها، کارگاه‌ها و نمایشگاه‌های مرتبط با انرژی به منظور افزایش بهره‌وری نیروی انسانی مرتبط.
- ۲۹- ایجاد تعامل و همکاری میان انجمن‌های مردم نهاد و واحدهای صنعتی، معدنی و تجاری مرتبط.